

Република Србија
ВРХОВНИ КАСАЦИОНИ СУД
Рев2 3334/2020
03.03.2021. године
Београд

У ИМЕ НАРОДА

Врховни касациони суд, у већу састављеном од судија: Божидара Вујичића, председника већа, Весне Субић и Јелице Бојанић Керкез, чланова већа, у парници тужиоца АА из ..., чији је пуномоћник Вук Вуковић, адвокат из ..., против туженог Индустрија машина и трактора АД Београд, у стечају, чији је пуномоћник Марко Јовановић, адвокат из ..., ради поништаја решења, враћања на рад и накнаде штете, одлучујући о ревизији тужиоца изјављеној против пресуде Апелационог суда у Београду Гж1 2697/18 од 21.06.2019. године, у седници већа одржаној дана 03.03.2021. године, донео је

ПРЕСУДУ

ОДБИЈА СЕ, као неоснована, ревизија тужиоца изјављена против пресуде Апелационог суда у Београду Гж1 2697/18 од 21.06.2019. године.

Образложење

Пресудом Трећег основног суда у Београду П1 224/18 од 19.04.2018. године, ставом првим изреке, одбијен је као неоснован, тужбени захтев којим је тужилац тражио да се поништи, као незаконито, решење о отказу уговора о раду од 12.05.2011. године. Ставом другим изреке, одбијен је, као неоснован, тужбени захтев којим је тужилац тражио да се обавезе тужени да тужиоца врати на рад и распореди на послове на којима је радио пре престанка радног односа или да га распореди на радно место који по сложености послова и задатака одговара степену стручне спреме, радном искуству, знањима и вештинама тужиоца. Ставом трећим изреке, одбијен је, као неоснован, тужбени захтев којим је тужилац тражио да се обавезе тужени да му надокнади штету у виду изгубљене зараде коју је претрпео због незаконитог отказа и то појединачне месечне новчане износе за период од маја 2011. године закључно са јануаром 2013. године, са законском затезном каматом, ближе наведено тим ставом изреке. Ставом четвртим изреке, одбијен је, као неоснован, тужбени захтев којим је тужилац тражио да се обавезе тужени да упише радни стаж у радну књижицу тужиоца за време трајања незаконитог отказа уговора о раду, као и да за период од маја 2011. године до јануара 2013. године за тужиоца уплати доприносе за пензијско и инвалидско осигурање Фонду ПИО Београд, а према зарадама које би тужилац остварио да је био на раду, ближе наведено тим ставом изреке. Ставом петим изреке, обавезан је тужилац да туженом накнади трошкове парничног поступка у износу од 18.000,00 динара.

Пресудом Апелационог суда у Београду Гж1 2697/18 о д 21.06.2019. године, одбијена је као неоснована, жалба тужиоца и потврђена првостепена пресуда. Одбијен је захтев тужиоца за накнаду трошкова поступка по жалби.

Против правноснажне пресуде донете у другом степену тужилац је благовремено изјавио ревизију, због погрешне примене материјалног права.

Испитујући побијану пресуду у смислу члана 408. Закона о парничном поступку – ЗПП („Службени гласник РС“ бр. 72/11 ...18/20), Врховни касациони суд је утврдио да ревизија није основана.

У поступку није учињена битна повреда одредаба парничног поступка из члана 374. став 2. тачка 2. ЗПП, на коју Врховни касациони суд пази по службеној дужности.

Према утврђеном чињеничном стању, тужилац је био у радном односу код туженог на неодређено време од 18.08.2009. године. Уговором о раду од 09.02.2011. године, који је закључен између парничних странака, за послове ..., тачком 12. је прописано да послодавац може да откаже уговор о раду ако запослени својом кривицом учини повреду радне обавезе и то између осталих неблаговремено, несавесно или немарно извршавање радних дужности и обавеза (став 2. алинеја 2.); одбијање запосленог да обавља послове утврђене тачком 1. и 5. уговора (став 2. алинеја 2.), непоштовање радног времена (став 2. алинеја 7.), а тачком 1. и 5. уговора да је уговор закључен за послове механичара 2 и да је запослени обавезан да поверене послове извршава стручно, савесно и благовремено; да се придржава упустава и извршава радне налоге добијене од директора производње, техничког и општег сектора ИМТ; да сарађује са руководиоцима других организационих целина; да поштује радну дисциплину, колективни уговор ИМТ и друга акта ИМТ која се односе на његове радне обавезе. Тужилац је 14.03.2011. године упозорен о постојању оправданог разлога за отказ уговора о раду, јер је својом кривицом учинио повреду радне обавезе и то неблаговремено, несавесно или немарно извршавање радних дужности и обавеза, тако што је, како следи из обавештења директора производње, дана 18.11.2010. године, у трактор уградио девет неисправних цилиндара, иако је од референта добио девет исправних, а исправни делови су нестали, чиме је својим несавесним и немарним радом причинио штету туженом од 20.012,94 динара, јер је било неопходно да се изврши демонтажа истих и монтажа нових исправних делова. Ово упозорење тужени је донео као опомену и уколико се овако понашаће тужиоца понови, односно ако тужилац поново учини исту или сличну повреду радне обавезе отказаће му се уговор о раду без поновног упозорења. Поводом наведене повреде радне обавезе тужиоца, а након обавештења директора производње о учињеном пропусту тужиоца и формирања Комисије за одређивање постојања штете, чињеница и околности под којим је штета настала, висине штете и одговорности лица за проузроковану штету, те извештаја наведене комисије, донето је решење туженог број 78 од 15.03.2011. године, у којем је наведено да је тужилац одговоран за штету коју је, крајњом непажњом, несавесним и немарним радом причинио туженом у износу од 20.012,94 динара, као и да је тужилац сагласан да причињену штету надокнади у шест једнаких месечних рата, обуставом од зараде и то почев од исплате зараде за месец март 2011. године. Оспореним решењем од 12.05.2011. године тужиоцу је отказан уговор о раду зато што је својом кривицом учинио повреду радне обавезе и то: неблаговремено, несавесно или немарно извршавање радних обавеза и дужности; одбијање да обавља послове утврђене тачком 1. и 5. уговора; непоштовање радног времена зато што је дана 06.05.2011. године од седам сати радног времена на раду провео само два сата, одбио да откључа корпу са

деловима – цилиндрима, уз образложење да је заборавио кључ, да би касније у току дана у исту корпу закључао делове које је накнадо примио, све то уз недолично понашање и непоштовање пословође; дана 09.05.2011. године напустио је радно место у 13,00 часова, пре истека радног времена, које је до 14,00 часова; дана 10.05.2011. године није припремио десет цилиндара за уградњу коју је добио, тако да своју радну обавезу није извршио; на радно место долази неприпремљен за рад у својој гардероби, а не у радном оделу са прописаном заштитном опремом; није на свом радном месту, због чега га референт увек чека да би му уручио делове и игнорише наређење пословође. Тужиоцу је радни однос код туженог престао оспореним решењем од 12.05.2011. године, без поновног упозорења о постојању разлога за отказ уговора о раду, будући да је тужени већ наведеним упозорењем од 14.03.2011. године упозорио тужиоца да му се може отказати уговор о раду уколико учини исту или сличну повреду радне обавезе. Непосредни руководилац тужиоца је имао примедбе на рад тужиоца због непоштовања радне дисциплине, о чему је обавештавао управника и шефа, а која недисциплина се огледа у томе да се тужилац губи из радног простора, па се накнадно појављивљује, да тужилац није увек носио радно одело, већ се појављивао у тренерци, те да се дешавало да тужилац не одреди, односно не припреми цилиндрице за монтажу, при чему је тужилац спорном приликом примио десет цилиндера, али их није припремио за монтажу, већ из је закључао у корпусу где су стајали неколико дана.

Код тако утврђеног чињеничног стања, нижестепени судови су одбили тужбени захтев тужиоца за поништај оспореног решења. Оценили су да тужилац поменути понашањем није поштовао радну дисциплину и да је поступио и противно тачки 5. Уговора о раду, због чега је његово понашање такво да не може да настави даљи рад код послодавца и због чега су испуњени услови за отказ уговора о раду из члана 179. тачка 3. Закона о раду, посматрајући понашање и држање тужиоца према раду и радним обавезама, које се могу оквалификовати као непоштовање радне дисциплине, те да је целокупно понашање тужиоца такво да не може да настави рад код туженог, као свог послодавца, имајући у виду да је тужилац био свестан своје недисциплине и могао је знати да му може престати радни однос, с обзиром да је већ био упозорен упозорењем од 14.03.2011. године. Тужени је испоштовао процедуру која претходи доношењу решења о престанку радног односа, прописану чланом 180. Закона о раду, из разлога што је претходним упозорењем од 14.03.2011. године тужиоца опоменуо за уградњу неисправних цилиндара, чиме је проузроковао и штету туженом у износу од 20.012,94 динара, а тужилац је пристао да ову штету надокнади на основу решења од 15.03.2011. године. Истим упозорењем тужиоцу је стављено до знања да ће му послодавац уколико понови исту или сличну повреду без поновног упозорења отказати уговор о раду. Тужени је, по налажењу нижестепених судова поступајући на овај начин сматрао да постоје олакшавајуће околности, односно да учињена повреда радне обавезе или непоштовање радне дисциплине није довољан разлог за отказ уговора о раду у тадашњем случају, у ком случају се ради о антиципираном упозорењу, па тужени није био у обавези да тужиоца поново упозорава пре доношења спорног решења уговора о раду.

Врховни касациони суд је оценио да су нижестепени судови правилно применили материјално право, када су одбили тужбени захтев у целости.

Одредбом члана 179. Закона о раду („Службени гласник РС“ бр. 24/05...54/09), прописано је да послодавац може запосленом да откаже уговор о раду ако за то постоји оправдани разлог који се односи на понашање запосленог и то: ако својом кривицом учини повреду радне обавезе утврђене општим актом или уговором о раду (тачка 2.);

ако запослени не поштује радну дисциплину прописану актом послодавца, односно ако је његово понашање такво да не може да настави рад код послодавца (тачка 3.).

Уговором о раду од 09.02.2011. године, закљученим између парничних странака, тачком 12. предвиђено је, између осталог, да послодавац може да откаже уговор о раду ако запослени својом кривицом учини повреду радне обавезе и да се под повредом радне обавезе подразумева: неблагоприятно, несавесно или немарно извршавање радних дужности и обавеза (став 2. алинеја 1.); одбијање запосленог да обавља послове утврђене тачком 1. и 5. овог уговора (став 2. алинеја 2.); непоштовање радног времена (став 2. алинеја 7). Тачком 1. и 5. наведеног уговора утврђене су обавезе тужиоца, као запосленог на радном месту механичара 2.

Чланом 180. Закона о раду прописано је да је послодавац дужан да пре отказа уговора о раду из члана 179. тачка 1. до 6. овог закона, запосленог писменим путем упозори на постојање разлога за отказ уговора о раду и да му остави рок од најмање пет радних дана од дана достављања упозорења да се изјасни на наводе из упозорења (став 1.). У упозорењу из става 1. овог члана послодавац је дужан да наведе основ за давање отказа, чињенице и доказе који указују на то да су се стекли услови за отказ и рок за давање одговора на упозорење (став 2.). Ако постоје олакшавајуће околности или природа повреде радне обавезе или непоштовање радне дисциплине није довољан разлог за отказ уговора о раду, послодавац може у упозорењу да запосленог обавести да ће му отказати уговор о раду ако поново учини исту или сличну повреду, без поновног упозорења (став 3.).

У конкретном случају, тужилац је упозорењем од 14.03.2011. године упозорен на постојање оправданог разлога за отказ уговора о раду, због тога што је, сагласно члану 179. тачка 2. Закона о раду, својом кривицом учинио повреду радне обавезе из тачке 12. став 2. алинеја 1. уговора о раду – неблагоприятно, несавесно или немарно извршавање радних дужности и обавеза, због радње која се састоји у томе што је тужилац дана 18.11.2010. године у трактору уградио неисправне делове, и то девет цилиндера, иако је од референта добио девет исправних делова, а исправни делови су том приликом нестали. Поводом наведене радње поред повреде радне обавезе, тужени је донео решење од 15.03.2011. године којим је утврђено да је тужилац крајњом непажњом, несавесним и немарним радом, причинио штету туженом за коју је одговоран у висини штете у износу од 20.012,94 динара и да је сагласан да причињену штету надокнади у шест једнаких месечних рата обуставом од зараде.

Дакле, тужилац је наведеним упозорењем упозорен на постојање разлога за отказ уговора о раду због неблагоприятног, несавесног и немарног извршавања својих радних дужности и обавеза на свом радном месту, којим радњама је тужилац поступио супротно стандарду очекиваног понашања запосленог на радном месту за које је закључио уговор о раду, уз истовремено упозорење да уколико се овако понашање понови, у смислу члана 180. став 3. Закона о раду, односно ако поново учини исту или сличну повреду радне обавезе, да ће му се отказати уговор о раду без поновног упозорења.

Из наведених разлога, у конкретном случају, правилан је став нижестепених судова да је испуњен услов за отказ уговора о раду без поновног упозорења, јер је тужилац упозорењем од 14.03.2011. године опоменут да уколико се такво његово понашање понови, односно ако поново учини исту или сличну повреду радне обавезе да ће му се отказати уговор о раду, без поновног упозорења. Описаним радњама које су

тужиоцу оспореним решењем стављени на терет, као и радњом коју је тужилац учинио дана 18.11.2010. године, поводом које је упозорен на постојање разлога отказа уговора о раду, наведеним упозорењем, тужилац је поступио супротно и својој обавези прописаној чланом 15. Закона о раду да несавесно и одговорно обавља послове на којима ради и да поштује организацију рада и пословање код послодавца, као и услове и правила са испуњавањем уговорних и других обавеза из радног односа. Правилно су нижестепени судови оценили да је тужени приликом давања отказа тужиоцу испоштовао процедуру прописану Законом о раду, из којег разлога су неосновани ревизијски наводи да је требало да буде донето ново упозорење пред отказ.

Наводе у ревизији којима се оспорава утврђено чињенично стање, Врховни касациони суд није ценио, с обзиром да се из ових разлога ревизија не може изјавити (члан 407. став 1. ЗПП).

Како се ни осталим наводиима ревизије не доводи у сумњу законитост и правилност побијане пресуде, Врховни касациони суд је одлучио као у изреци, на основу члана 414. став 1. ЗПП.

**Председник већа-судија
Божидар Вујичић,с.р.**

За тачност отправка
управитељ писарнице
Марина Антонић